

İKİNCİ DERECE DENKLEMLER -2

SANAL BİRİM

SANAL SAYI BİRİMİ

$x+2=0$ denkleminin doğal sayılarda çözümü yoktur. Eğer çözüm kümesi tam sayılar kümesi olarak genişletilirse $\{-2\}$ bu denklemin çözüm kümesidir.

Benzer şekilde $2x+3=0$ denkleminin tam sayılarda çözümü yoktur. Eğer çözüm kümesi Rasyonel Sayılar seçilirse $\{-\frac{3}{2}\}$ bu denklemin çözüm kümesidir.

Reel (gerçek) sayılarda $x^2 + 1 = 0$ biçimindeki çözümü olmayan denklemlerin çözümünü yapabilmek için tanımlanan yeni kümenin adı karmaşık sayılar kümesidir.

$i=\sqrt{-1}$ veya $i^2=-1$ olarak tanımlanırsa reel olmayan sayıların gösterimi mümkün olur. Örneğin $\sqrt{-9}=3i$, $\sqrt{-16}=4i$, $\sqrt{-20}=2\sqrt{5}i$ olarak yazılabilir.

Uyarı

Her a reel sayısı $a+0.i$ olarak yazılabileceğinden aynı zamanda bir karmaşık sayıdır.

KARMAŞIK SAYI

a ve b birer reel sayı ve $i^2=-1$ olmak üzere,
 $z = a + bi$ şeklinde ifade edilen z sayısına ,karmaşık (kompleks) sayı denir.

Karmaşık sayılar kümesi $\mathbb{C}$ ile temsil edilir.

Başka bir deyişle

$\mathbb{C}=\{z: z=a+bi, a,b \in \mathbb{R} \text{ ve } i^2=-1\}$ dir.

$z = a + bi$ karmaşık sayısında a ya karmaşık sayının reel (gerçek) kısmı, b ye karmaşık sayının imajiner (sanal) kısmı denir ve $Re(z) = a$, $Im(z) = b$ şeklinde gösterilir.

Örnek...1 :

Karmaşık sayıların reel ve sanal kısımlarını yazınız

1) $z=3+8i$

2) $z=4i-2$

3) $z=4i$

4) $z=\sqrt[3]{-5}$

Örnek...2 :

Sayıları sanal birim (i) kullanarak yazınız

1) $z=\sqrt{-4}$

2) $z=\sqrt{-49} + \sqrt[3]{-27}$

3) $z=\sqrt{(-3)^2} + \sqrt[5]{-32}$

İKİNCİ DERECE DENKLEMLER -2

SANAL BİRİM

SANAL BİRİMİN (i-NİN) KUVVETLERİ

$$i^0=1, i^1=i, i^2=-1, i^3=-i, i^4=1, i^5=i, \dots$$

Buna göre, $n \in \mathbb{N}$ olmak üzere, i nin kuvveti 4 ile bölündüğünde;

$$\begin{aligned} \text{kalan } 0 \text{ ise } i^n &= 1 \\ \text{kalan } 1 \text{ ise } i^n &= i \\ \text{kalan } 2 \text{ ise } i^n &= -1 \\ \text{kalan } 3 \text{ ise } i^n &= -i \end{aligned}$$

Hatırlatma

(...abc) biçiminde bir sayının 4 ile bölümünden kalan sayı, (bc) iki basamaklı sayısının 4 ile bölümünden kalan sayıyla aynıdır.

Örnek...3 :

Sayıları hesaplayınız

- 1) i^{10}
- 2) i^{2345}
- 3) $i^{4569676}$
- 4) $i^{459862583}$

İKİ KARMAŞIK SAYININ EŞİTLİĞİ

Reel kısımları ve imajiner kısımları kendi aralarında eşit olan iki karmaşık sayı eşittir.

$$z=a+ib, w=x+iy \text{ ve } z=w \text{ ise } a=x \text{ ve } b=y \text{ dir}$$

Örnek...4 :

$z_1=a+2+3i-bi$ ve $z_2=2a-b+5i$ karmaşık sayıları için $z_1=z_2$ ise a.b kaçtır?

Örnek...5 :

$x < 0 < y$ olmak üzere,

$$\sqrt{x-y} + \sqrt[3]{-512} = \sqrt{-16} + x - y$$

eşitliğine göre, (x,y) ikilisini bulunuz?

KARMAŞIK SAYININ EŞLENİĞİ

$z = a + bi$ karmaşık sayı ise $\bar{z} = a - bi$ sayısına z karmaşık sayısının eşleniği denir ve $\bar{z}$ şeklinde gösterilir.

Örnek...6 :

1) $z = 4 + 3i$ sayısının eşleniği $\bar{z} = 4-3i$ dir

2) Karmaşık sayıların eşleniklerini yazınız

$$z=3+9i$$

$$z=4i-7$$

$$z=i$$

$$z = \sqrt{(-5)^2} + \sqrt[3]{-8}$$

Örnek...7 :

$x^2+4=0$ denkleminin karmaşık sayılarda çözüm kümesini bulunuz.

Örnek...8 :

$x^2+2x+6=0$ denkleminin karmaşık sayılarda çözüm kümesini bulunuz?

Örnek...9 :

$x^2+4x+8=0$ denkleminin karmaşık sayılarda çözüm kümesini bulunuz?

Gerçek katsayılı $ax^2+bx+c=0$ denkleminde $\Delta < 0$ için reel kök yoktur. Denklemin kökü olan sanal sayılar birbirinin eşleniğidir.

İKİNCİ DERECE DENKLEMLER -2

SANAL BİRİM

DEĞERLENDİRME

1) $z = 3 + 2i$ olduğuna göre, $\operatorname{Re}(\bar{z}) - \operatorname{Im}(z) = ?$

2) $\sqrt{-3} \cdot \sqrt{-36} \cdot \sqrt{(-2)^2} \cdot \sqrt[3]{-64}$ işleminin sonucu kaçtır?

3) $x^2 + 2x + 3 = 0$ denkleminin karmaşık sayılarda çözüm kümesini bulunuz

4) $x^3 + 2x^2 + 3x + px = 0$ denkleminin iki karmaşık bir reel kökü varsa p nasıl seçilmelidir?

5) $x^3 + 1 = 0$ denkleminin karmaşık sayılarda çözüm kümesini bulunuz?